

Jesu - Bunama

MAKI

1:1

**Yoni to'abihebabitaiso 'ina guguya
(Madiu 3:1-12; Luke 3:1-9, 15-17; Yoni 1:19-28)**

1 To'abihetena Yesu, tauna Yehoba natuna, wasana bwebwe'ana 'ana 'ebehegaina beno:

1:14-15

**Togomana site hata Yesu 'ibwauwediya
(Madiu 4:12-22; Luke 4:14-15; 5:1-11)**

14-15 Muliyetega Helodi ma'ina topaihowao Yoni deliya silaguluguheya. Yoni 'abwa deliya 'imiyamiya, ma Yesu 'ilatuwa Galili, ma wasa bwebwe'ana Yehoba 'oinega 'iguguyaeya, 'igwae, «Sauga 'ilatu pwaima Yehoba 'ihetoloina 'oida. Coinega 'imi puiyao 'oidiyega wanuwabui ma wasana bwebwe'ana wahemisae.»

1:21-27

**Yesu loheya 'aigeda 'oinega hi'ahi'a 'iulalatuheya
(Luke 4:31-37)**

21 Muliyetega sinaoma 'asa madouna sanina Kapaneumi 'oina, ma Sabatiya Yesu hada tapwalolo* 'oina 'iluhuwa, 'ihe'ita.

22 Cihehe'ita ma tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihepwanopwanowa, ta sigwaeya, «He'ita bewa waiwaina, ma hesi 'ida loina 'ana tohe'itao 'idi he'ita we'ana.»

23-24 Ma hada tapwaloloina 'oina 'aigeda loheya 'imiyamiya, ma loheyaina 'oina hi'ahi'a mwalo 'iluhuwa ma 'imiyamiya.

Coinega loheyainaina Yesu 'oina 'ibwauwa, ma 'igwae, «Yesu, gwama Nasaleta, to'aha lamuna 'unaoma 'oima? Nuwanuwau 'abehega 'uhunumai, 'awa? Ma yasanapu bwaibwainigowa 'owa tuwa Yehoba Natuna.»

25 Ma Yesu 'iloineya, 'igwae, «Culolagu, ma loheyaina 'oinega 'uhapwesa.»

26 Coinega hi'ahi'a loheyaina 'i'abi hededeliya. Cidededela, ma 'i'aso'asona madouna, ma muliyetega hi'ahi'a loheyaina 'alonega 'ilatuwa.

27 Coinega tomota mabwaiyadi sihenainaida, ma siboi sihehesilala hiledi, sigwae, «Togidega he'ita hauhauna bewa? Bewa loheyaina 'ina loinega hi'ahi'a 'iloinaedi ma simuliyeye.»

1:32-34

32 Ma 'ilahilahi, sinala 'isopu pwaiya, ma tomota 'idi tolohalao ma wete taudi hi'ahi'a 'i'abi hebuwediya sitoedima Yesu 'oina.

33 Ma wete 'asa 'ana tomiyao mabwaiyadi sihegogona ma hada mata'ahwana sitotoholo.

34 Coinega tolohalao mabwaiyadi ma wete taudi hi'ahi'a 'i'abi hebuwediya mabwaiyadi Yesu 'i'abihe bwebwe'enediya. Ma hi'ahi'a 'i'ausidiya, 'igwae, «Geya'abwa wahehepwailegau,» weyahina Yesu sisanapuya.

2:1-12

**Yesu topeu 'i'abihe bwebwe'aneyaya
(Madiu 9:1-8; Luke 5:17-26)**

1 Sabwelo tupwana sigumwala ma Yesu 'ihila Kapaneumi 'oina, ma wasana sihesagoheya 'abehega Yesu 'ihila pwaima.

2 Ma boda madouna hada 'alona ma wete 'ahwa'edaina 'atamanina si'eto'auta, ma Yesu 'iguguya 'oidiya.

3 Ma boda topeu 'aigeda ma hewaina si'eweyama ma 'ana to'ahalaedi sitehata si'ahaliyama.

4 Ma sitohoya ma topeuina siluhuwe Yesu 'oina, ma geya sowasowahidi, weyahina boda 'imadou hedada, eeta si'ahala haneheya hada tabwana, ma 'ana 'atoha sibwaleya, 'igumwala eeta topeuina ma hewaina sihedawedaweya, Yesu matana silaguya.

5 Coinega Yesu loheloheyaedi 'idi hemisa 'isanapuya ma topeuina 'ihewgaeya, «Natugu, 'ino puiyao mabwaiyana yanuwamudiya.»

6-7 Ma tupwana Ioina 'ana tohe'itao deina simiyamiya Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma siboi 'atediya sinuwatuwuhu, sigwae, «Loheya bewa 'igwae bwagabwaga ma Yehoba 'isinaliya. Geya 'eta taiya sowasowahina ma tomota 'idi puiyao 'inuwasamudi, beno tuwa Yehoba sowasowahina.»

8 Ma hesi Yesu 'atena 'idi nuwatuwuhu 'isanapuya, 'oinega 'ihewgaediya, «To'aha weyahina beno gide wanuwatuwuhu 'esa?

9 Ma wanuwatuhuya 'abehega to gwae sowasowahina ma topeu bewa 'oina yagwaene, sowaswana yagwae, `Cino puiyao yanuwamudiya,' bo sowaswana yagwae, `Cutoholo ma 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utau.'

10 Bewa 'oina wasanapugau 'abehega taugu Loheyaiguina* ma'igu Ioina ma bale'uwa tomota 'idi puiyao yanuwamudi.»

11 Coinega topeuina 'ihewgaeya, «Taugu bewa yahegwaeego `Cutoholo 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utauya 'ino 'asa.' »

12 Ma 'itoholowa, 'ina 'ebe'eno 'i'ahaliya, ma boda matadiya 'ilatuwa. Nage 'oina boda mabwaiyadi nuwadi 'ipwanopwanowa, ma Yehobaina sihepewatuwe, sigwaeya, «Paihowa bewa ma'aigeda tuwa ta'iteya.»

4:35-41

**Yesu yaumai ma dibana 'iloinaediya
(Madiu 8:23-27; Luke 8:22-25)**

35 Lahilahiya Yesu 'ina he'ita wagai 'ilosalohiya, ta 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, «Wagelu ma tahabala hali tupwa.»

36 Eeta sigeluwu ma sihabala ma boda holai si'ebesinediya, ma tupwadi wete wagaina simulimuliye.

37 Ma wediliya madouna silobeya, ta dibana wagai 'isiwasiwa taona ma 'i'iuna sidamana.

38 Ma Yesu waga gwahuna 'ana 'ulide 'ilaguya ma 'i'eno sineya, ma 'ana tomuliyao silohanohanoya ma sigwaeya, «Bada, 'utoholo ma 'ulememai; 'i'iuna 'a'amasa.»

39 Ma Yesu 'itoholowa, ta yaumai ma dibana 'iloinaediya, 'igwae, «Tuwa! Cu'emutugo ma 'udaumwala.» Coinega yaumai 'ilolaguwa ma hola mabwaiyana 'idaumwala.

40 Ma 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, 'igwae, «To'aha weyahina wa'ateyohowa? Togidega ta geya 'imi hemisamo?»

41 Ma nuwadi 'ihewpwanopwanowa ma si'ateyohowa, ma siboidimo 'oidiya sigwaeya, «Loheya to'ato'aha bewa, yaumai ma dibana 'enana simuliyeya?»

5:22-24

22 Eema loheya 'aigeda sanina Yailo, loheyaina tauna hada tapwalolo 'ana to'itayahina, 'inaoma ma Yesu 'ilobeya, ma matana 'ituluha,

23 ma 'i'ahwanoi waiwai, 'igwaeya, «Bada, natugu mewahinena 'ana lohala 'imwau hedada. Tauna gwamasine tuwa. Nuwanuwagu 'unaoma 'u'abitoho ma 'ibwebwe'ana, ma sahena 'i'ama'amasa.»

24 Eeta Yesu ba'idana sinaonao, ma boda madouna sihemulitabubu ma siheduidui 'edai.

5:35-42

35 Saugaina 'oina Yesu 'igwaegwae wahineina 'oina, ma tupwadi loheloheya wasa si'eweyama Yailo 'ina hadega, sigwaeya, «Natuu yawasina 'igumwala, ma sahena wete tohe'itaina 'ina sauga 'u'abi'abiyahi.»

36 Ma Yesu wete wasaina 'ihesagoheya, ta Yailo 'ihewgaeya, 'igwae, «Sahena 'u'ate'ateyoho, ma hesi 'uhemisegau.»

37 Coinega Yesu boda madouna 'i'ausidiya ma sahena simulimuliye, ma hesi 'ana tomuliyao sitetoi ba'idanao, beno Pita ma Yemesa ma tasina tauna Yoni,

38 sinaonao ta Yailo 'ina hada silatuwa, ma wui ma dou madouna sihesagoheya.

39 Ta Yesu 'iluhuwa ma 'ihewgaediya, «To'aha weyahina wawuiwui ma wadoudou? Gwama bewa geya 'i'amasa, tuwa 'i'eno'eno.» Ma sihenamaeya.

40 Sihehenama, eeta Yesu 'ipa'idiya ta silatuwa 'atamana, ma gwama tamana ma sinana ma'ana tomuliyao sitetoyedi Yesu ba'idanao siluhuwa gwamaina 'ina 'ebe'enowa.

41 Ma gwamaina nimana Yesu 'i'abiya ma 'igwaeya, «Talita kumi.» Ma 'ana bui, «Gwamasine 'utoholoma.»

42 Nage 'oina 'itoholo mwayamwayauwa ma 'iyawala, weyahina 'ana bolime tuwelo 'ilobeya. Tamana ma sinana nuwadi 'ihewpanopwanowa moisa.

7:18-23

18 Eeta Yesu 'ihewgaediya, «Nuwana 'omi wete nuwami geya 'i'elo'asilala, 'awa? Coinega geya wasanapu 'abehega to'aha ta'ai'ai ma 'iluhulu 'aloda geya wete 'ida 'abihebi'igita, 19 weyahina geya 'ateda 'iluhu, ma hesi gamwadamo 'oina 'iluhuwa ma muliyetega 'ilatu mohomoho 'oina.» (Yesu 'ina he'ita bewa 'ana sanapu 'abehega geya 'eta wete 'e'ahai hehe'asisina, ma hesi mabwaiyana ta'ai.)

20 Ma Yesu wete 'igwaeya, «To'aha tomota 'atediyega silatulatu sawasawahina ma si'abihe galegita,

21 gidemusa nuwatuhu galana ma logwali, yagaha, lohe'amasa, pui,

22 lomata tobwatobwa, gamwasowala, 'abo, ganawala, he'ipi'ipi, sinala, nuwahane, ma heyauyaule.

23 Bewa ginauledi galadi tomota 'alodiyega silatulatu ma sigihegihe bi'idi.»

9:2-8

Yesu 'ana 'ita hagana

(Madiu 17:1-13; Luke 9:28-36)

2 Sabwelo sikisi mulina Yesu 'ana tomuliyao 'etoi 'itoediya, taudi Pita ma Yemesa ma Yoni ba'idanao sihaneya 'oya 'aigeda dudulena 'oina, ma siboi simiyamiya, si'iteya Yesu maninina 'imaedana

3 ma 'ana 'ale'o wa'ewa'e'ena moisa, ma 'ana 'ita geya 'eta taiya bale'uwa sowasowana ma 'ale'oina 'ihe'ehau hila 'ana wa'ewa'e'eina gide.

4 Ma wete Ilaitiya ma Mosese sihapwesama ma Yesuina ba'idadiu sihehewgaegwae.

5 Coinega Pita Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, «Bada, 'ida miya bewa bwebwe'ana, 'oinega 'imi hadahada 'etoi 'a'abidi, 'aigeda 'owa weyahiu, 'aigeda Mosese, ma 'aigeda Ilaitiya.»

6 Beno Pita 'igwaegwae bwagabwaga weyahina tauna ma'iyanao simatauta hedadeya.

7 Eeta yaloyaloha wete 'isuluwa ma 'i'ahusamudiya. Yaloyalohaina 'oinega 'aigeda 'enana sihesagoheya, 'igwae, «Bewa natugu bwebwe'ana hedada, ma 'ina gwae wahesagohe.»

8 Ma silomwayamwayauwa ma silo'ita dadana, ma Yesu 'iboinamo, ma geya 'eta wete taiya si'ita.

12:28-31

Loina madoudi

(Madiu 22:34-40; Luke 10:25-28)

28 Eeta loina 'ana tohe'ita 'aigeda 'inaoma, ma taudi 'idi he'ohe'ohena Yesu ba'idadiu 'ihesagoheya, ma 'idi hesilalao 'adi maisa Yesu 'oinega 'ihesagohediya wete 'abehega 'ausala hedada, 'oinega tauna wete Yesu 'oina 'ihesilala 'igwaeya, «Bada, loina mabwaiyadi 'oidiyega to loina madouna?»

29 Ta Yesu 'igwaeya, «Loina madouna bewa: Comi meIsileli 'igu gwaeina wahesagohe 'abehega Bada Yehoba 'iboinamo.

30 Coinega 'ino Bada Yehoba 'uhelauwe 'ateu mabwaiyanega ta yaluyaluwau ta nuwau ta wete 'ino waiwai mabwaiyana 'oidiyega.

31 Ma 'aigeda wete loina madouna bewa: Ciyamwao 'uhelauwedi gide 'owa 'uboi 'uhelauwego. Loina 'eluwaedi loina mabwaiyadi simadou sinediya.»

14:10-11

Yudasa 'ina tagwala Yesu 'ana teba weyahina

(Madiu 26:14-16; Luke 22:3-6)

10 Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda site tuwelo 'oidiyega, tauna Yudasa Isakaliyota, 'itauya topwaoliyao 'idi babadao 'oidiya ma nuwanuwana Yesu 'oidiya 'itebae.

11 Yudasa 'ina gwae sihesagoheya, ma siyaliyaya ma 'oina sigwae hemisa 'abehega 'ana maisa si'ebwae. Coinega Yudasa tuta bwebwe'ana 'iloyamweya ma 'abehega Yesu 'oidiya

'itebae ma si'abiyahi.

14:44-46

44 Ma Yudasa 'ila'ilalaina 'i'ebwaya pwaiya 'oidiya, 'ihepwaileya, 'igwae, «Ceguma taiya ya'atusapwali, beno tauna Yesu, ma wa'abiyahi ma walomatayahi ma watauye.»

45 Coinega 'idumwaluwa Yesu 'oina ma 'ihelauweya ma 'i'atusapwaliya.

46 Eeta bodaedi silatuma ma Yesuina si'abiyahiya.

15:6-15

Siloina ma Yesu 'i'amasa

(Madiu 27:15-26; Luke 23:13-25; Yoni 18:38-19:16)

6 Bolime 'aigeda 'aigeda Hataona Guyaina 'oidiya toloinaina 'ina mumuga beno deliyega 'aigeda loheya 'ida lihasi ma 'ilatuma, 'eguma taiya boda sihesinuweya.

7 Tuta nage 'oina tupwadi meLoma 'adi 'alehao meYudiya deliya simiyamiya. Mwalo meYudiyaedi geya nuwadi meLoma 'idi loina, 'oinega silo'alehediya, ma 'aigeda 'oidiyega sanina Balaba 'alehaina 'alona tomota 'ilohe'amasidiya. Coinega meLomaedi Balaba ma'iyanao si'abiyahidiya ma deliya silagu luhuwediya.

8 Eeta boda si'eto'utama ma si'ahwanoiya Pailato 'oina, sigwaeya, «Sawasawahina ma 'aigeda loheya 'ulihasi weyahima, gide 'ima 'ahwanoi 'oiuwa 'upaipaihowa bolime 'aigeda 'aigeda 'oidiya?»

9 Ma Pailato 'ihewaediya, «Nuwanuwami 'abehega meYudiya 'imi kini yalihasi weyahimi, 'awa?»

10 Weyahina Pailato 'isanapuya 'abehega topwaoli madoudi 'idi he'ipi'ipiyega si'wayamiya.

11 Ma hesi topwaoli madoudi tomota 'idi nuwatuhu sihenuwalagu pwaiyeya 'oidiya, 'oinega Yesu siguipaileya ma Balaba hesi sanina si'inaneya, ma 'abehega 'ilihasi weyahidi.

12 Ma Pailato 'ihewaediya 'igwae, «Togidega hede yaloina 'ese tauna wabwauweya 'imi kini?»

13 Ma sitala'asona, sigwae, «Kelose 'oina tatutuhepa'i!»

14 Ma Pailato 'igwaeya, «To'aha hede 'ina pui ta 'oinega 'abehega 'amasa 'iloba?»

Ma siwuiwui 'enadi madounega, sigwae, «Kelose 'oina tatutuhepa'i.»

15 Coinega Pailato nuwanuwana ma boda 'i'abihe yaliyayaedi, ta Balaba 'ilihasiya 'oidiya, ma 'ina tolo'alehao 'iloinaediya ma Yesu gulahega sisapiya ma muliyetega 'abwa situtuhepa'ine kelose 'oina.

15:33-39

Yesu 'i'amasa

(Madiu 27:45-56; Luke 23:44-49; Yoni 19:28-30)

33 Ma 'i'asudiladila pwaiya, ma tupwa mabwaiyana 'iguguyouwa 'ana siga lahilahiya.

34 Lahilahiya Yesu 'enana madounega 'ibwauwa, 'igwae, «Eloi, eloi, lama sabakitani,» ma 'ana bui, «Cigu Yehoba, 'igu Yehoba, to'aha weyahina 'u'ebesinegauwa?»

35 Ma tupwadi deina sitotoholo 'ina bwauina sihesagoheya ma sigwae, «Wahesagoha, Ilaitiya 'ibwauwe.»

36 Coinega 'aigeda 'oidiyega 'ipiliya ta balou 'i'eweya, ma waini memaina 'oina 'ihebuteya, eeta 'aiwe 'aigeda matana 'ibadiyeya, ma 'i'eyoyo haneheya Yesu 'ahwana, 'itonunusiya, ma loheyaina 'igwaeya, «Tuwa tayamwayamwa, nuwana 'i'iunamo Ilaitiya 'ilatuma ma kelose 'oinega 'i'abihete.»

37 Eeta Yesu 'enana madounega 'iwuiya, ma yawasina 'igumwala.

38 Ma 'ale'oina Hada He'asisi 'ana biliupa* 'i'e'igala luweya tabwanega ma 'isuluwa duduna.

39 Ma tolo'alehao 'adi tohanugeta Yesu 'ana kelose matana 'itotoholo, Yesu 'ina 'amasa 'ana 'ita bewa gide 'i'iteya, 'oinega 'igwaeya, «Moisa tuwa, loheya nage Yehoba Natuna.»

15:42-46

Yesu sigaliheya**(Madiu 27:57-61; Luke 23:50-56; Yoni 19:38-42)**

42 Ma 'ilahilahi pwaiya, beno 'atububu 'ana tuta sabwelo 'inaonaoma weyahina, beno meYudiya 'idi Sabati.

43 Coinega Alimatiya loheyaina sanina Yosepa 'inaoma, tauna ma'ana hemisa ma 'iyamwayamwa ma to tuta Yehoba bale'uwa 'ida hetoloina. Tauna Yosepaina 'inaoma ta ma'ina 'atepatu 'iluhuwa Pailato matana, ma Yesu wahina 'i'ahwanoiyeya ma 'abehega 'igalihe.

44 Ma 'oinega Pailato 'isalutuwa, 'igwae, «Ciyaa! Yesu 'i'amasa?» Coinega tolo'alehao 'adi tohanugeta 'ibwauweyama ma 'inaoma, ta Pailato 'ihesilaleya, 'igwae, «Togidega, Yesu 'i'amasa pwaiya?»

45 Ma loheyaina 'igwaeya, «Cehe, 'i'amasa pwaiya.» Coinega Pailato 'itagwala ma 'abehega Yosepa Yesu wahina 'i'ewa.

46 Ta Yosepa 'ale'o wa'ewa'e'ena 'igimwaneya, ma 'i'eweyama, ta ma'ina topaihowao Yesu wahina kelose 'oinega silagu dobiheya, ma 'ale'o'ina 'oinega siwaduya, muliyetega sigaliheya. Ma galihinaina yalayalaina gide duluha da'ule 'alona, eema da'ule madouna ma pwa'upwa'uwana 'oinega galihina si'ahubodeya.

16:1-7

Yesu 'ina toholohila**(Madiu 28:1-8; Luke 24:1-12; Yoni 20:1-10)**

1 Sabatiina 'igumwala, ma Meli Magidala ma 'ina waliyasa, tauna Yemesa sinana, ma Salome wete ba'idadiu holowa bwebwe'ana sigimwaneya ma 'abehega Yesu wahina 'oinega siheholoi.

2 Gona 'i'adaleya beno wiki 'ana sabwelo nugenugeta 'oina, ma sinala 'ina saehohau 'oina wahiwhineyedi ma'idi holowa sinaonaoma Yesu galihinaina 'oina.

3 Ma siboidimo sihehegwaegwae, sigwaeya, «Taiya nata 'ahubodaina galihina 'ahwanega 'ida buihile weyahida?» Weyahina da'uleina madou hedada.

4 Ma silo'ita naowa, galihaina 'ana 'ahuboda da'uleina 'ahwanega 'ibuihileya, 'imiyamiya.

5 Coinega wahiwhineyedi galiha 'alona siluhuwa, ma 'idi 'ebeulega hewali ma'ana 'ale'o wa'ewa'e'ena 'imiyamiya si'iteya, ma si'ateyohowa.

6 Ma hewaliina 'ihegwaediya, 'igwae, «Sahena wa'ate'ateyoho. Yesu gwama Nasaleta, tauna sigihe keloseya wa'ebe'ebese, ma geya tauna 'ebwa 'imiyamiya, weyahina tauna 'itoholo hila. Cina 'ebe'eno bewa wa'iteya galihinamo.

7 Hesi wahila ma Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya ta wete Pita 'oina wahepwaila, wagwae, 'Yesu nata 'inugeta Galili, ma 'omi wamuliyaa, ma nage 'oina wa'ita, gide mwalo 'ina hepwaila 'oimiya.' »

16:15-16

15 Coinega hemataluwa 'i'ebwaediya, 'igwae, «Watauya tupwa mabwaiyana, ma wasagu tomota mabwaiyadi 'oidiya waguguyae.

16 Eema taiyewedi sihemisaegauwa wa'abihe babitaisowedi ma lema bwebwe'ana siloba, ma 'eguma taiyewedi geya sihemisaegau 'abwa lona galana siloba.

16:19-20

Yesu 'ina hane galewa**(Luke 24:50-53; Paihowa 1:9-11)**

19 Cida Bada Yesu 'ina hemataluwa 'ana tomuliyao 'oidiya 'ilosaloha pwaiya ma 'ihaneya galewa, ma Yehoba 'ina 'ebeulega 'imiyatoiya.

20 Ta 'oinega 'ana tomuliyaoewedi sitauya tupwa mabwaiyana 'oidiya ma Yesu wasana siguguyaeya, ma hesi Badaina ba'idadiu sipaipaihowa, ta 'ina waiwai 'oinega paihowaedi 'ebe henainaida sipaihowediya, ma 'oinega tomota wasaina sihemisaeya.